

ఆత్మహత్య

(ప్రేమితలేని నాటిక)

అర్. వి. యస్. రామస్వామి. B. A. L. L. B.

శ్రీ వేమన గ్రంథాలయము

స్థాపితం : 1933

రిజిస్టరు : 1936

చేరి ప్రోలు : కృష్ణా జిల్లా.

గ్రంథాలయము తిక్కాకాల్లు

గ్రంథాలయ సంఖ్య 3050

తెలుగు భాష

విభజన సంఖ్య 65

గ్రంథాలయ స్థాపన

గ్రంథాలయము

TP-LA-01-B306 శు 3050
65

ఆత్మహత్య

(నాటిక)

శుభ

ఆర్. వి. యస్. రామస్వామి, B.A;L.L.B

జయంతి పబ్లికేషన్స్

గోపాలరెడ్డిరోడ్డు :: విజయవాడ-2

ప్రథమ ముద్రణ
సెప్టెంబరు 63

2

శ్రీ శారదా ప్రెస్,
విజయవాడ-2.

వెల రు 0-75

ప్రింటింగ్ పబ్లిషింగ్ హక్కులు
జయంతి పబ్లికేషన్స్ వారివి

ప్రదర్శన హక్కులు
శ్రీ ఆర్.వి.చుస్.రామస్వామి, B.A; L.L.B
1-1-287/10 శాపూనగర్
హైదరాబాద్-20.

సంపాదకులు:
యం. పెరుమాళ్లు

పరిచయం

శ్రీ సీతారామస్వామి నటుడుగా నాకు చాలా కాలం నుంచి పరిచయముంది. నేను రచించిన నాటకాల్లోనూ, నాటికల్లోనూ విభిన్నములైన పాత్రల్ని ధరించి ప్రేక్షకుల ప్రశంసల్ని, అభిమానాన్నీ పొందాడు. నాకు సన్నిహితుడయ్యాడు. ముఖ్యంగా హాస్యరస ప్రధానమైన పాత్రల్ని ధరించడం కోసం రాజధానిలోని నాటక సమాజాలు రామస్వామిని వెతుక్కొంటూ వెళ్తారు.

అనవసరమైన కదలికలూ, భంగిమలూ లేకుండా వివిధ రసాల్ని ముఖంమీద అద్దంలాగ ప్రతిబింబింప చేయగల ఉత్తమ కళాకారుడు. అంతేకాదు. మామూలు అమెచ్యూర్ నటుల్లో చాలామందికి ఉండే గర్వం, ఆడంబరం, అహం భావం రామస్వామిలో లేవు. మనిషి నిగర్వి. ఏ పాత్రనైనా పూజ్య భావంతో స్వీకరించి ఒక తపస్సులా సాధనచేస్తాడు.

శ్రీ రామస్వామి “రచయిత” అని తెలుసుకొన్నప్పుడు చాలా ఆనందించాను. అతని నాటికలు “అనుబంధం”, “ఆత్మహత్య” చదివాను. ప్రదర్శనలు చూచాను. మంచి శిల్పం, సన్నివేశాలతో నాటికలు రసవత్తరంగా ఉన్నాయి. ఒక నటుడు రచయితగా రూపొందితే నాట్యకళా రంగానికీ, నాటక రచనా శిల్పానికీ ఎంత దోహదమో శ్రీ రామస్వామి రచనలు నిరూపిస్తాయి. శ్రీ రామస్వామి యింకా అనేక ఉత్తమ రచనలుచేసి ఆంధ్రనాటక సాహిత్యానికి అందజేయాలని వాంఛిస్తున్నాను.

మధురశ్రీ

3-1-1963.

ఈ నాటిక మొదటిసారిగా సెక్రటేరియట్ సర్వీసెస్ సెమినార్ సందర్భంలో ప్రదర్శింపబడి పలువురి ప్రశంసలను పొందింది.

పాత్రలు

పరంధామయ్య : పట్టుదలకు పెట్టింది పేరు... చిత్రగుప్తుడి చిట్టాలో పట్టుదలకు ప్రథమ బహుమతి పొందిన వ్యక్తి.

సన్యాసిరాజు : పరంధామయ్య కుమారుడు. పట్టుదలలో తండ్రితో సరికూగగలవాడు.

సుబ్బారావు : సన్యాసిరాజు అత్త మిత్రుడు.

యముడు, చిత్రగుప్తుడు, పబ్లిక్ ప్రోసిక్యూటరు, యమదూత మొదలయినవారు వస్తారు.

5

జీవన సంభాషణ
శ్రీమతి (గృహిణి) యం.
శ్రీమతి (గృహిణి) యం.

ఆత్మ హత్య

(తెర లేచేసరికి ఒక ఇంటిలోని హాలు కనిపిస్తుంది. తరువాత కోర్టుసీనులో సర్దుకొనేందుకుగాను కుర్చీలు బల్లలు వుంటాయి. సమయం సాయంకాలము 7 గంటలు.)

సన్యాసి: (తృల్లిపడి) కొంపమునిగిందిరా?

సుబ్బా: ఎవరిది?

సన్యాసి : నాకొంపే.

సుబ్బా: ఏం? అంత హఠాత్తుగా వరదలెట్లా వచ్చాయి?

సన్యాసి: ఇంకా రాలేదు. ఏడుగంటలైందిగా!

సుబ్బా: ఆఁ అయింది.

సన్యాసి: అయితే రైలువచ్చే వేళయిందిగా!

సుబ్బా: ఆఁ అయింది. కొంచెం అటుయిటుగా రైలువస్తుంది వస్తే?

సన్యాసి: వస్తే అంటావేరా? ఆరైలులో మానాన్న పిడుగులా ఊరునుండి తిరిగి వస్తాడు. వచ్చేటప్పుడు నా కొంప ముంచటానికి ఒక పెద్ద వరద వెంటబెట్టుకు వస్తాడు. ఒరేయి సుబ్బా! ఏదైన దారిచూడరా!

సుబ్బా: తుది మొదలు చెప్పకుండా ఏందారి చూడనురా
సన్యాసీ!

సన్యాసి: మావాళ్లు నాకు సన్యాసిరాజని తూచితూచి పెట్టాను.
నిజంగా మానాన్న నన్ను సన్యాసినిచేసి ఆడిస్తున్నాడు.

సుబ్బా: ఫేలయి తేనేం? లా షరీక్షకు మూడుసార్లు వెళ్ళావుగదా!
ఆయన చేస్తేమటుకు సన్యాసి వవ్వాలనివుందా?

సన్యాసి: ఏం చేయమంటావు! ఏదోకట్నం ఎక్కువ వస్తుందట.
అందుచేత ప్రక్కవూరి కరణంగారి పిల్లను చేసుకో
మంటాడు. అందుకోసమే ఈరోజు బయలుదేరి వెళ్లాడు
కూడాను. నా కొద్దుమొర్రో అంటే వీలుకాదంటాడు.
పైగా యింకా ఏమైనా అంటే ఆస్తి అంతా నా
స్వార్జితం. చెప్పినట్లు వినకపోతే చిల్లికాని ఇవ్వకుండా
యింట్లోంచి బయటకు నెడతాను అంటాడు.

సుబ్బా: నెడితే నెట్టాడు. బయటకు పోతాననలేక పోయావు.

సన్యాసి: ఎట్లారా అనటం. మననెత్తిమీద తళతళ మెరిసే
కూపాయిపెట్టి వేలంపాటలో పెడితే మనల్ని నయా
పైసకుకూడ ఎవరూ కొనరుగదా! అల్లాంటప్పుడు
చూస్తూ చూస్తూ ఇంత ఆస్తి కాదనటం ఎట్లారా?

సుబ్బా: గట్టిచిక్కే వచ్చిందే. పోనీ నువ్వు ఆ పెళ్ళికి ఒప్పు
కుంటే?

సన్యాసి: ఏడిసినట్లుంది వెధవ సలహా నువ్వును. వెనుకటికి
ఎవతో అందిట మా ఆయనే బ్రతికుంటే మంగలి
వాడితో పనేమిటని.

సుబ్బా: అనికాదురా! ఈ పెళ్ళికి నీ అభ్యంతరం ఏమిటి?

సన్యాసి: నా సంగతంతా తెలుసుండి నువ్వే యిల్లాఅంటే నా
గతేంకాను. అయ్యో నా గతింక అధోగతేనా! ఆత్మ
హత్యకంటే గత్యంతరంలేదా!

సుబ్బా: ఒరేయి నువ్వు మరీ అంత హడావుడి చెయ్యకు.

సన్యాసి: లేకపోతే ఏమిటిరా... అవతల కన్నతండ్రేమో
కారాలు మిరియాలు నూగుతున్నాడు. ప్రాణస్నేహి
తుడవైన నువ్వేమో నన్నర్థం చేసుకోవడములేదు.
అలాంటప్పుడు నేను బ్రతికుండి యేం ప్రయోజనం...

సుబ్బా: ఇంతకూ నీ ఉద్దేశ్యం ఏమిటి?

సన్యాసి: ఈ పెళ్ళికి ఒప్పుకుంటే నేను పక్కింటి పంకజానికి
ముఖం ఎట్లా చూపను?

సుబ్బా: పోనీ చూపించకు.

సన్యాసి: అమ్మోచచ్చిపోను. ఒక్కరోజు పంకజానికి కనిపించక
పోతే నా బ్రతుకంతా ఒయాసిస్ లేని ఎడారిలా మారి
పోతుంది. చందమామలేని ఆకాశంలా చీకటితో నిండి

పోతుంది. దస్తాలకొద్దీ ప్రేమ గీతాలు వ్రాశాను.
అవన్నీ వృధా అయిపోతాయి.

సుబ్బా: అయితే పెద్ద చిక్కే వచ్చిందే!

సన్యాసి: చాల పెద్ద చిక్కు. పది పదిహేను నిమిషాలలో మా
నాన్న వస్తాడు. వచ్చిందగ్గరనుంచి అట్టో ముక్కు
తేల్చుకోమని పీకలమీద కూర్చుంటాడు. అందుకని
ఈ లోపునే యేదో ఒకటి ఆలోచించాలి.

సుబ్బా: పోనీ, ఒకపని చేస్తే?

సన్యాసి: ఆ...

సుబ్బా: నీకిష్టంలేదని ఖచ్చితంగా చెప్పేయి.

సన్యాసి: కర్రపుచ్చుకొని కరణంగారి కూతుర్ని పెళ్ళాడేవరకూ
దంచుతాడు. తన చేతులు నొప్పిపుడితే పక్కంటి పెద్ద
మనిషిని పిల్చి మరీ కొట్టిస్తాడు.

సుబ్బా: ఈ పెళ్ళిచేస్తే ఆత్మహత్య చేసుకుంటానని బెదిరించు.

సన్యాసి: అబ్బే అలా లొంగే ఘటం కాదురా. చేసుకోమం
టాడు. కావాలంటే విషం కూడా సజ్జె చేస్తాడు.

సుబ్బా: పుచ్చుకొని గడగడ గుక్కవెయ్యకుండా త్రాగేయి.

సన్యాసి: విషం త్రాగితే చావనురా?

సుబ్బా: చస్తావు, తిరుగులేకుండా మరీ చస్తావు. ఆ దెబ్బతో
మీనాన్న రోగం కుదురుతుంది.

సన్యాసి: అదీ నిజమేననుకో... మరిచిస్తే పంకజాన్ని ఎల్లారా
పెళ్ళాడటం?

సుశాబ్: అది ప్రస్తుతానికి వీలుపడదు. అదృష్టం వుంటే ఆ
లోకంలో కలుసుకోవచ్చు.

సన్యాసి: నేనులేకుండా చూసి పంకజం యిక్కడెవరినయినా
పెళ్ళాడితే?

సుశాబ్: అదేరా నేననేది. అంత మోజులేని పంకజాన్ని పెళ్ళా
డేందుకు చచ్చేబడులు మీ నాన్నమాటవిని ఆకరణం
గారి కూతుర్ని చేసుకో. ఆస్తి దక్కుతుంది. మీ
నాన్నమాట మన్నించినట్లుంటుంది.

పరం: ఏమిటోయి ఏదో ఆస్తులు విచారణ చేస్తున్నారు.

సుశాబ్: (తృల్లిపడి) అదేనండి. మీవాణ్ణి మీరు చెప్పినట్లు
నడుచుకోమని చీవాట్లు పెడుతున్నాను.

పరం: నాడేమంటున్నాడు?

సుశాబ్: వాడు మాత్రం ఏమంటాడండి!

పరం: అయితే నేను తెచ్చిన సంబంధం చేసుకోటానికి ఒప్పు
కుంటాడా?

సుశాబ్: ఒప్పుకున్నట్టే.

పరం: అదిగో ఆ నట్టుడి వ్యవహారమే నా దగ్గర పనికిరాదు.
తాడోషేడో తేల్చిచెప్పాలి.

సుశాంబ: అవుననుకోండి. కాని...

పరం: ఏమిటి కానీ అర్థం. అవతల పెద్దమనిషికి మాటి చ్చాను. అది చెల్లి తీరవలసిందే. మూడు రోజులు తరువాత ముహూర్తంకూడ పెట్టించేశాను. ఆ టైముకు నేను చెప్పినట్టు కళ్లుమూసుకొని ఆ మూడుముళ్లు నెయ్యవలసిందే. దానికి వ్యతిరేకంగా జరిగింది...

సుశాంబ: మీరు మరీ అంత తొందరపడటం మంచిదికాదు. వాడుకూడ చిన్నవాడేం కాదుగదా. లా పరీక్ష యిచ్చాడు. వాడి అభిప్రాయంకూడ తెలుసుకొంటే తప్పేముంది చెప్పండి.

పరం: ఏమిటయ్యా! వాడి అభిప్రాయం తెల్పుకొపేది. బోడి అభిప్రాయం వాడూనూ! అడ్డదిడ్డంగా వాదించటాని కటయ్యా వాడిని లా చదివిస్తున్నది. పైగా ప్రతిసారి ఫెయిలయ్యే వెధవ! వీడి అభిప్రాయమటయ్యా నేను తీసుకొనేది. ఒరేయి సన్యాసి! ఇప్పుడే చెప్పుతున్నాను. నా యిష్టప్రకారము ఈపెళ్ళి జరిగి తీరవలసిందే! దీనికి తిరుగులేదు.

సన్యాసి! నా కిష్టంలేదు నాన్నా!

పరం: ఏం నాన్నా! ఎందుకిష్టంలేదు. మడత కుదుముల్లా డబ్బులు అందిస్తుంటే ఖర్చుపెట్టటం యిష్టంగాడందే. ఒరేయ్! పిచ్చిపిచ్చి పేలాపనలు కట్టిపెట్టి చెప్పినట్టు వింటం నేర్చుకో.

సుగ్భా: అదే మంచిపనిరా!

సన్యాసి: నువ్వురుకోరా. నాన్నా! నా కిష్టంలేని పెళ్ళి బల
వంతంగాచేస్తే లా వొప్పుకోదు.

పరం: “లా” వొప్పుకోదు? వొప్పుకోక ఏంచేస్తుంది? నా
కొడుక్కి నా యిష్టమొచ్చిన పెళ్ళిచేస్తాను. లా ఎవ
రురా ఒప్పుకోటానికి ఒప్పుకోక పోవటానికి.

సుగ్భా: మీరు మరీ అంత తీసికట్టుగా మాట్లాడితే కాదండీ!
ఎంతైనా లాకు శలవంచాలి.

పరం: చిత్తం. అలాగే వంచుదాం...నా స్వార్జితంలో చిల్లి
కాని యివ్వకపోతే ఈ “లా” నన్నేమి చెయ్యదు
గదా!

సన్యాసి :ప్రతిదానికి ఆస్తి యివ్వనని బెదిరిస్తావు అంతేగా...

పరం: ఏం! నువ్వు నా డబ్బు భిర్చుపెట్టి చదివిన చదువు
నా మీద రుద్దటానికి ప్రయత్నం చెయ్యటం లేదూ?
ఇదుగో అగ్భాయి! చెబుతున్నాను, నాకిన్ని వాద
నలు పనికిరావు. ఏదో ఒకటి తేల్చి చెప్పు.

సన్యాసి: అయితే ఆపెళ్ళి నాకిష్టం లేదు నాన్నా! చేస్తే ...

పరం: ఊ...చేస్తే...?

సన్యాసి: పక్కంటి పంకజాన్ని చేయండి.

పరం: లేకపోతే

సన్యాసి: ఆత్మహత్య చేసుకొంటాను. అంతేకాని నాకిష్టంలేని
వెళ్ళి చేసుకోను.

పరం: ఆత్మహత్య చేసుకుంటానని బెదిరిస్తున్నావా? అలాంటి
బెదిరింపులకు లొంగే ఘటం కాదిది. ఒక్కసారి మాట
అన్నానా దానికి తిరుగులేదు. ఆత్మహత్య చేసుకుం
టావో అడుక్కుతింటావో నా కనవసరం. ఆలోచిం
చుకో. మళ్ళీ చెబుతున్నాను. (అంటూ విసురుగా
లోనికి వెళ్ళిపోతాడు)

సుబ్బా: భట్లకపు పట్టు పట్టారే.

సన్యాసి: ఆయనకున్న క్వాలిఫికేషన్ దొక్కటే.

సుబ్బా: మరి ఇంతకూ ఏం చేస్తానంటావు?

సన్యాసి: ఇంక వొక్కటే మార్గం.

సుబ్బా: ఏమిటది?

సన్యాసి: ఆత్మహత్య చేసుకోవటం.

సుబ్బా: అది అంత తేలికైనది కాదురా. పైగా మనం తట్టు
కోలేనంత పాపం జమవుతుంది మన కాయాలో. కాగా
ఏమయినా ఫెయిలయ్యువో జైలులో పెట్టి నానా
హంగామా చేస్తారు.

సన్యాసి:

సుబ్బా: పీలయినంతవరకు మీ నాన్నతో కలిసి వుంటేనే
మంచిది లాగుందిరా. నువ్వు ఆత్మహత్య అంటూ

అటకెక్కి కూర్చుంటే అస్థికాస్తా దారిని పోయేవాడి
కెవడికో వ్రాసేస్తాడు మీ నాన్న. తరువాత పంకజం
నిన్ను పెళ్ళాడక పోవచ్చు. అప్పుడు ఆత్మహత్య
ఎలాగూ తప్పనిసరి అవుతుంది. అందుచేత ఆలోచించి
చూడు.

సన్యాసి: ఒరేయ్! నన్ను విసిగించకు. నన్ను స్వయంగా ఆలో
చించుకోనియ్యి.

సుబ్బా: అయితే నేవెళతాను. ఒరేయ్ ఈ రాత్రికి మాత్రం
ఏ అఘాయిత్యం తలపెట్టకు. (అంటూ నెళ్ళిపోతాడు)

సన్యాసి: పంకజం నా ప్రేమరాశి. నీకు-నాకు నేటితో ఋణం
తీరిపోయింది. బ్రతికుండగా నిన్ను తప్పించి వేరే
ఎవరిని ప్రేమించలేను. కాని బ్రతికుంటే మా నాన్న
బలవంతంగా ఆ కరణంగారి కూతుర్ని నా కంటగడ
తాడు. ఆ పెళ్ళి తప్పించుకోడానికైనా నేను చచ్చి
తీరాలి. నేను చచ్చిపోతే నువ్వు ఎవరినైనా పెళ్లాడు
తావంటాడు వాళ్ళంతా. అలా అన్యాయం చెయ్యనని
ఒక మాటివ్వు చాలు. సులువుగా చచ్చిపోయి నీ
కోసం ఆ లోకంలో ఎదురుమాస్తు కూర్చుంటాను.
ఆ! అలాగే అంటున్నావా. అయితే యిక చచ్చిపోవ
టానికి నాకే అభ్యంతరం లేదు. చిరునవ్వుతో చచ్చి
పోతాను. (అంటూ డ్రాయరులోని కత్తి తీస్తాడు.
కత్తి పైకెత్తి) ఏది మళ్ళీ ఒక్కసారి ఆ... ఆ... చాలు
చాలు. నీ మాటమీద మరీ చస్తున్నాను. తరువాత

అన్యాయంచేస్తే లా ప్రకారం దోషివౌతావు. తెలిసిందా పంకజం. పంక ... జం. (అంటూ కత్తిపుచ్చుకు పొడుచుకొని నేలపైకి పడతాడు. కొద్దిక్షణాలు రంగం అంతా చీకటిగా వుంటుంది. తరువాత డిమ్మెలైటు పడుతుంది. యమదూత ప్రవేశం. అటుయిటుచూసి సన్యాసిరాజు దగ్గరకువచ్చి)

దూత: (చెవిలో) రాజుగారు... (గట్టిగా) రాజుగారు...

సన్యాసి: ఏయ్! ఎవరునువ్వు? అంత గట్టిగా అడుస్తావేం? మా నాన్నకు వినిపించిందంటే మక్కెలిరగదంతాడు.

దూత: వినిపించదులెండి.

సన్యాసి: ఏమిటా గ్యారంటీ?

దూత: అదంతేలెండి. మా మాటలు బ్రతికున్నవాళ్ళకి వినిపించవు.

సన్యాసి: ఎవరు నువ్వు?

దూత: యమదూతను సార్! మీరు ఆత్మహత్య చేసుకుంటున్నారని తెలిసి వచ్చాను.

సన్యాసి: ఎలా తెలిసింది?

దూత: మా హేడ్ క్లర్కుగారు చెప్పారు.

సన్యాసి: ఆయనెవరు?

దూత: ఆయన తెలియదా మీకు? ధర్మరాజుగారి రైట్ హాండు. భూలోకంలోని జీవుల చిట్టా ఆవర్జాలన్నీ

అయినే మెయింటెయిన్ చేస్తారు. ఆ లెక్కలన్నీ
చిత్రంగాను, గుప్తంగాను వుంటాయి. అందుకనే
ఆయన్ని చిత్రగుప్తుడూ అంటారు.

సన్యాసి: అయితే నాతో ఏంపని మీకు?

దూత: అలాగంటారేమిటి సార్! చచ్చిపోయిన వాళ్ళతో
కాకపోతే బ్రతికున్న వాళ్ళతో పనిపెట్టుకుంటే
మమ్మల్ని చెప్పుచుకు కొడతారు.

సన్యాసి: (ఆలోచనగా) అయితే నేను చచ్చిపోయానా?

దూత: చిత్తం. ఆత్మహత్య చేసుకు మరీ చచ్చిపోయారు.

సన్యాసి: పీడా వదలిపోయింది. భీకపోతే ఏక సత్యాను
న్నాడు మా నాన్న.

దూత: ఆలస్యమవుతుంది వెళదామా!

సన్యాసి: ఎక్కడికి?

దూత: మాలోకానికి... చచ్చిపోయిన వాళ్ళకు భూలోకంలో
అర్హతలేదు ఇక్కడి హక్కులన్నీ పోయినట్లే. ఇక
మా న్యాయశాస్త్ర ప్రకారం నడుచుకోవాలి మీరు.

సన్యాసి: అంటే?

దూత: మా యమా కోర్టులో విచారణచేసి మీ కేళిక్షవిధిస్తే
దాన్ని అనుభవించాలి.

సన్యాసి: నేను దానికి ఒప్పుకోకపోతే...?

దూత: ఒప్పుకు తీరాలి చదువుకున్నవాళ్ళు మీరే అంత
మొండిపట్టు పడితే చదువుకోనివాళ్ళ సంగతి వేరే
చెప్పాలా సార్! రండి నడవండి...

సన్యాసి: నేను రాను. ప్రొద్దుట ఏడు గంటలకు పంకజం నా
కోసం ఎదురు చూస్తుంటుంది. నేను కనుపించకపోతే
యింకేమైనా ఉందా!

దూత: ఆ భౌతిక బంధాలన్నీ మీచావుతో తెగిపోయినాయి
సార్! చెప్పుతుంటే వినరేం? నడవండి (అంటూ ఒక
తోపు తోస్తాడు)

సన్యాసి: ఆగవయ్యా! పెద్దమనిషి తరహాలేదు, ఏంలేదు. అలా
తోస్తావేం? నేను రాను. నీయిష్టం వచ్చిన వాడితో
చెప్పుకో.

దూత: యమదూతను ధిక్కరిస్తే మా యమా కోడ్ మీకు
శిక్ష అధికం చేస్తుంది. నా మాట విని పేచీ పెట్టక
వెంటనే బయలుదేరండి.

సన్యాసి: మంచి మనిషి కొకమాట...

దూత: ఆగండాగండి! నేను మనిషిని కాను. మంచినాడి నంత
కంటే కాను. అనవసరంగా మీలోకోర్టు లెందుకు
వాడుతారుగాని నడవండి.

సన్యాసి: ఆరు మూడయినా మూడు ఆరయినా నేను ఇక్కడ
నుండి కదిలేదీలేదు.

శ్రీమద్భగవద్గీతా
అధ్యాయములు
అష్టాదశ్యోధ్యాయము

(యముడు, చిత్రగుప్తుడు, షల్లీక్ ప్రాసిక్యూటరు ప్రవేశం.

యమ: శభాష్ మానవుడా! మెచ్చుకొన్నాను నీ మొండి పట్టుదలకు. కాని మరణానంతరం జీవుడు మాలోకానికి రాక తప్పదురా!

సన్యాసి: మీరెవరు?

చిత్ర: సకల జీవుల పాపపుణ్యాలను విచారించే న్యాయకర్త, ధర్మాధర్మాలను వంతులవారీగా విభజించి న్యాయ పరిపాలన జరిపించే న్యాయదక్షుడు శ్రీశ్రీశ్రీ యమ ధర్మరాజులవారు. వారి అడుగుజాడల్లో నడుస్తూ మీ పాపపుణ్యాల పట్టికను తయారు చేసే జీతగాణ్ణి నేను. మీరు యమ కోర్టులో షల్లీక్ ప్రాసిక్యూటరు వారు. తెలిసిందా?

సన్యాసి: చిత్తం. మీ అందరికీ నమోవాకములు. కాని నా ప్రేమ రాశియైన షంకజం నుండి నన్ను వేరుచేసే హక్కు మీ కెవరిచ్చారో సెలవిస్తారా?

యమ: అలా నిలదీసి అడిగితే ఏం చెప్పగలం చెప్పు! సనాతన కాలం నుండి వస్తున్న ఆచార వ్యవహారాలే మాకా అధికారం యిచ్చాయి. ఇంత వరకు వాటిని ప్రశ్నించినవాడు లేడు.

సన్యాసి: అయితే వినండ. మీరు ఏ అధికారంతోటి నన్ను మీ లోకానికి లాక్కువెళ్ళి శిక్ష విధించాలని చూస్తు

న్నాకో ఆ అధికార ప్రతం చూపేవర్కు అడుగై నా
కదపను. లేనిపోని అధికారం చెలాయించి నన్న బల
వంతముగా తీసుకు వెళ్ళాలని ప్రయత్నిస్తే పై న్యాయ
స్థానంలో మీరు సమాధానము చెప్పకోవలసి
వుంటుంది.

(యముడు, చి. గు., ప ప్రా. ఒకరి మొఖాలొకరు
చూచుకొంటారు)

సన్యాసి: అంతేకాకుండా నాకు శివభక్తి మెండు. నన్ను బల
వంతంగా లాక్కునెళ్లే ప్రయత్న మేమైనాచేస్తే ఆయన
ఆధిపత్యానికి గొడ్డలి పెట్టన్నమాట. దానిని ఆయన
ఎంతమాత్రము సహించడు. మార్కండేయుని కథ
మర్చిపోయారా?

(చివరి మాటలువిని యముడు వణకిపోతాడు)

చిత్ర: సరే! నువ్వు అక్కడకు రాకపోతే పోయిందిలే. కాని
నీకేసు విచారణ జరిగి తీరాలి. పోనీ అంతా యిక్కడే
వున్నాంగనుక, ఆ విచారణ యిక్కడే జరిపించివేస్తే?

సన్యాసి: అలా అన్నారు నాకు నచ్చారు. అయితే శిక్షకూడ
యిక్కడే వేస్తారా?

యమ: మరి తప్పుతుందా!

సన్యాసి: పంకజానికి దూరం కానంతవర్కు మీరు చెప్పే ఏ
పనికైనా మనం రెడీ!

చిత్ర: న్యాయ విచారణ జరిగించన తగువాత ఏశిక్ష విధించిన అనుభవించవలసిందే. కాదుకూడదు అంటే నీల్లేదు తెలిసిందా?

సన్యాసి: ఆ మాత్రం తెల్సుకోలేని అమాయకుణ్ణి కాదు లెండి! ఎంతచెడ్డా నేను లా చదువుకుంటున్నాను.

చిత్ర: మంచిది. కోర్టు ఏర్పాటుచేస్తే విచారణ ప్రారంభించ వచ్చు.

సన్యాసి: అదెంతపని. మూడు నిమిషాలు. ఏయ్ దూత; ఆ బల్లలు, కుర్చీలు కాస్త సాయంపట్టు. (అన్ని సరియైన స్థానాల్లో సర్దుతారు. యముడు జడ్జిస్థానంలో కూర్చుంటాడు. సన్యాసిరాజు బోనులో నిలబడతాడు. చి. గు. బెంచిక్లార్కు స్థానంలో కూర్చుంటాడు. దూత అతని ప్రక్కగా నిలుచుంటాడు. ప. ప్రా. విచారణ ప్రారంభిస్తాడు)

ప్రాసి: నీ పేరు?

సన్యాసి: ప్రమాణం చేయకుండా పేరడుగుతావేమయ్యా!

ప్రాసి: మా యమాకోడ్ ప్రకారం ప్రమాణకం అవసరం లేదు. పేరు చెప్పు

సన్యాసి: అయితే అబద్ధం ఆడడానికి చాలాస్కోప్ వుందన్న మాట. అలాంటప్పుడు నాపేరు సన్యాసి.

ప్రాసి: కాకపోతే?

సన్యాసి: రాజు.

యమ: ఇదిగో ముద్దాయి! ఇది కోర్టునుకున్నావా మరేమనుకున్నావు?

సన్యాసి: చిత్తం యువరానర్. నాచేతులాగా స్వయంగా నేను ఏర్పాటుచేసినదాన్ని కోర్టుకోక మరేమనుకుంటాను?

యమ: అయితే అడిగే ప్రశ్నలకు సరియైన సమాధానాలు చెప్పు.

సన్యాసి: చిత్తం అడగండి.

ప్రాసి: నీ వృత్తి?

సన్యాసి: లా పరీక్షలకు హాజరు కావడం. ఫెయిల్ కావడం.

ప్రాసి: ఇంతవరకూ ఎన్నిసార్లు ఫేలయ్యావు?

సన్యాసి: ఈ ప్రశ్న అసందర్భం, అప్రస్తుతం, అనవసరం అని నా తరపున న్యాయవాదిలేడు కనుక నేనే విన్నవించుకొంటున్నాను.

యమ: (ప్రాసిక్యూటర్ తో) ఈ ప్రశ్న అడగడంలో ఈ కేసుకు ఏమయిన సందర్భముందా?

ప్రాసి: చిత్తం యువరానర్! ఆవిషయం తర్వాత మనవి చేస్తాను.

యమ: అయితే ఆ ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పు ముద్దాయి.

సన్యాసి: యువరానర్ ! ఇంతవరకు మూడు సార్లు ఫేయిల
య్యారు. కాని పేషర్లు కష్టంగా వుండటంవల్లమాత్రం
ఫేలయ్యాననే విషయం గమనించవలసిందిగా కోర్టు
వారిని కోరుచున్నాను.

ప్రాసి: ముద్దాయి లా పరీక్ష మూడుసార్లు ఫేలయ్యాడనే
విషయం కోర్టువారిని గమనించవలసినదిగా ప్రార్థిస్తు
న్నాను.

యమ: ఊ! తరువాత.

ప్రాసి: మీ తండ్రి పేరేమిటి?

సన్యాసి: ఆ పేరు నేను చస్తే చెప్పను. బ్రతికినంత కాలము
యమయాతన పెట్టాడు యువరానర్ !

ప్రాసి: ఈ విషయం కూడ కోర్టునారిని గమనించవలసినదిగా
ప్రార్థిస్తున్నాను. (ముద్దాయితో) నీపై మోపబడిన
నేరమేమిటో తెలుసా?

సన్యాసి: తెలుసు.

ప్రాసి: ఏమిటది?

సన్యాసి: అత్తహత్య చేసుకొన్నాననే నేరం.

ప్రాసి: అత్తహత్య పాపం అని తెలుసా?

సన్యాసి: తెలుసు. కాని పరిస్థితుల ప్రోద్బలంవల్ల తప్పింది
కాదు.

ప్రాసి: ఏమిటా పరిస్థితులు?

సన్యాసి: నేను మా ప్రక్కంటి పంకజాన్ని ప్రేమించాను. మానాన్న ప్రక్కణ్ణి కరణంగా కూతుర్ని చేసుకోమని పట్టుపట్టాడు. మా నాన్న పట్టువిషయం చిత్రగుప్తుడిగారిచిట్టా చూస్తే తమకూ తెలుస్తుంది. ఆ పట్టులోంచి తప్పించుకోలేక, వేరే గత్యంతరం లేక ఆత్మహత్య చేసుకున్నాను.

ప్రాసి: అంతేచాలు. యువరానర్ కేసు విషయం విపులంగా మనవి చేస్తాను. సన్యాసిరాజనే ఈ యువకుడు పెద్ద ధనవంతుడైన పరంధామయ్య కుమారుడు. మొండి పట్టులో తండ్రిని మించినవాడు. “లా” షరీక్షలో సరిగా చదవక మూడుసార్లు ఫేలయ్యాడు. యువరానర్ ఈ మధ్య షరీక్షలు ఫేలయిన విద్యార్థులకు ఆత్మహత్య ఒక ఫేషన్ అయిపోయింది. అంతేకాకుండా పెద్ద వాడైన తండ్రిమూటను ధిక్కరించి ప్రేమలో పడ్డాడు. అది తెలిసిన తండ్రి అడ్డుపడితే తండ్రిని బెసిరించడం కోసం ఆత్మహత్య చేసుకున్నాడు. ఆ విషయం స్వయంగా ముద్దాయిఒప్పుకొన్నాడు. పై విషయాలవల్ల ఈ ముద్దాయి ఆత్మహత్యకు పాల్పడ్డాడని తెలుస్తూనే వుంది. భూలోకంలోని న్యాయశాస్త్రంలో ఆత్మహత్య ప్రయత్నానికి శిక్ష వుందికాని ఆత్మహత్య చేసుకున్నవాడికి శిక్ష లేకపోవడం ఈ ముద్దాయికి ధైర్యం ప్రోత్సాహం కలుగజేసింది. యామాపీసలు కోడ్

111వ సెక్షను ప్రకారం ఏవ్యక్తి అయినా ఆత్మహత్య చేసుకుంటే ఆజన్మ కారాగారశిక్ష అని ఉదహరింపబడింది. అదే సెక్షను 2వ క్లాజు ఆత్మహత్య ఎంత పాపమో తెలిసి చేసుకుంటే “మరణదండన” అని ఘోషిస్తుంది. ఈ ముద్దాయి “లా” చదువుతున్నాడు. అందువలన సమస్త విషయాలు తెలిసి ఆత్మహత్య నేరానికి వడిగట్టాడు అని రూఢవుతుంది. యువరానర్! అందువలన ఈ ముద్దాయిని దోషిగా నిర్ణయించి మరణదండన విధించవలసిందిగా ప్రార్థిస్తున్నాను.

యమ: ముద్దాయి నీవు చెప్పకోవలసిం దేమయినా ఉందా? నేరం ఒప్పుకొంటున్నావా?

సన్యాసి: (ఏడుపుముఖంతో) చిత్తం యువరానర్! ఒప్పుకోక తప్పేటట్లులేదు.

యమ: పై విచారణ అంతావిన్న తరువాత యమ న్యాయశాస్త్రాన్ని ననుసరించి ఈ ముద్దాయికి మరణ దండన విధిస్తున్నాను. యమలోకంలోనికి రా నిరాకరించాడు కనుక ఈదోషికి శిక్ష ఇక్కడనే జరుపవలసిందిగా తీర్పు ఇస్తున్నాను.

(భటుడు సన్యాసిరాజును నడిపించిచుకు వెళ్ళుతూ ఉంటాడు యముడు, చి.గు, ప్రా. వకరినిచూచి ఒకరు నవ్వుకుంటూంటారు)

సన్యాసి: ఆగండి. (అని గట్టిగా అరుస్తాడు. ముగ్గురు తృల్లి పడతారు)

యమ: ఏమైంది? ఎందుకంత గట్టిగా అరుస్తావు? మీ ఇంటిలో కోర్టు పెట్టామనా?

సన్యాసి: కాదు యువరానర్! ముఖ్యమైన “లా” పాయింట్ ఒకటి పరిశీలించడం మరిచిపోయాడు. అందువల్ల విచారణ మళ్ళీ జరుపవలసిందిగా ప్రార్థిస్తున్నాను.

యమ: ఏమిటి? “లా” పాయింట్?

సన్యాసి: అవును యువరానర్. తొందరగా చిత్తగించాలి. లేకపోతే మరిచిపోయేటట్లున్నాను.

(అంతా యథా స్థానాల్లో కూర్చుంటారు)

సన్యాసి: అయ్యా ప్రాసిక్యూటరు గారూ! నా ప్రశ్నలు కొన్నిటిని ఆన్సరు చేస్తారా?

ప్రాసి: ఏమిటవి?

సన్యాసి: మీరు ఒక్కొక్క ప్రాణికి ఒక అపరాధానికి ఎన్ని సార్లు శిక్ష విధిస్తారు?

ప్రాసి: యమ న్యాయశాస్త్ర ప్రకారం ఒక్కొక్క ప్రాణికి ఒక అపరాధానికి ఒక్కసారే శిక్ష విధిస్తాం.

సన్యాసి: అయితే ఏ ఒక ప్రాణికి ఒకే నేరానికి రెండుసార్లు శిక్ష విధించరన్నమాట.

ప్రాసి: విధించం.

సన్యాసి: నాకు ఏనేరానికి మరణ దండన విధించారు?

ప్రాసి: ఆత్మహత్యానేరానికి.

సన్యాసి: ఆత్మహత్య అంటే ఏమిటో సెలవిస్తారా?

ప్రాసి: ఆత్మహత్య అంటే “తనకు తాను చంపుకోవడం” అంటే బలవంతంగా చనిపోవడం.

సన్యాసి: మరణదండన అంటే?

ప్రాసి: ప్రాణం తీయటం.

సన్యాసి: చంపడం అన్నమాటేగా?

ప్రాసి: (తెల్లబోతూ) ఆ... అన్నమాటే!

సన్యాసి: అంతేచాలు. యువరానర్! ఒకే నానేరానికి రెండు సార్లు శిక్షవిధించడం ఏ న్యాయశాస్త్రంలోను లేదు. ఆత్మహత్య చేసుకున్నందువల్ల ఒకసారి నా ప్రాణం పోయింది. మీ “లా” ప్రకారం నాకు ఆత్మహత్య దోషానికి మరణదండన విధించారు. మీ యమకోడ్ 111వ సెక్షను అన్యాయంగా జీవులను రెండుసార్లు చంపేదిగావుంది. ఇంతవరకు ఎవరూ దాన్ని ప్రశ్నించ లేదనుకుంటాను. ఒకే జీవిని రెండుసార్లు చంపే ఆ శెక్షనును మీ కోడ్ లోనుంచి తీసివేయవలసిందిగా ప్రార్థిస్తున్నాను. అర్ధరహితమైన ఆ శెక్షనుపై ఆధార

పడి శిక్షలు విధించడం న్యాయ సమ్మతం కాదని, అందువల్ల నన్ను విడుదల చేసి న్యాయం చేకూరుస్తారని ప్రార్థిస్తున్నాను.)

యమ: మీ రేమయినా చెప్పవలసింది వుందా?

ప్రాసి: ఈ నేరస్తుడు చెప్పింది అక్షరాలా నిజంలా కనిపిస్తుంది యువరానర్!

యమ: అయితే నా జడ్జిమెంటు చదువుతున్నాను వినండి. ప్రాసిక్యూషను వారు ఈ ముద్దాయిపై ఎటువంటి యితర నేరము మోపలేదు కనుకన్ను, మోపిన నేరము ఉదహరించిన శిక్షాస్ఫూతి ముద్దాయికి అన్యాయం చేసేవిగా వున్నవి గనుకన్ను ఈ ముద్దాయిని విడుదల చేయటమైనది. అంతేకాకుండా ధర్మరాజునయిననాకు అసత్యానేరారోపణ దోషం అంటకుండా తన ప్రతిభా విశేషం వల్ల ఈ ముద్దాయి తప్పించినందుకు ఈతనికి పునర్జీవితం ప్రసాదిస్తున్నాను.) ఈ సంతోష సమయంలో పంకజంతో పెండ్లి జరిగేటట్టుగా దీవిస్తున్నాను.) (అంటూ ఆసనంపై నుంచి లేస్తాడు. చిత్రగుప్తుడు, ప్రాసిక్యూటరు అతన్ని అనుసరిస్తారు. వారి వెనుక భటుడు కూడ బయలుదేరుతాడు.)

సన్యాసి: యువరానర్ నామీద అవ్యాజ కరుణారసం ప్రసరింపజేసినందుకు మీకు నేను సర్వదా కృతజ్ఞుణ్ణి.

తెలియక చేసిన తప్పులేమైనా వుంటే తమించవలసిందిగా ప్రార్థిస్తున్నాను.

(అంతా దీవించి బయటకు వెళ్లారు. సన్యాసిరాజు యధాస్థానంలో పడివుంటాడు. డిమ్మలైటుపోయి రంగం అంతా కాంతివంతమౌతుంది. కుడివైపునుండి పరంధామయ్య ప్రవేశిస్తాడు. రక్తంచూచి ఒకసారి గుండెలు బాదుకుంటాడు)

పరం: అయ్యో సన్యాసీ! ఏమి అగాయిత్యం తలపెట్టావురా. (అంటూ ఎడమవైపుకు వెళ్ళి) నాయనా సుశాస్త్రిరావు సుశాస్త్రిరావు తొందరగారా నాయనా. కొంప మునిగింది. (అంటూ రాజుదగ్గర కూర్చుని పంచెతో ముక్కు తుడుచుకుంటూ వుంటాడు)

సుశాస్త్రి: ఏని మునిగింది? అంతప్రొద్దుటే పెడబాబ్బలు పెడుతున్నాడు. అరే అదేమిటి? వాడలా పడిపోయాడు? ఆ రక్తం ఏమిటి? ఏమైందండి? (అంటూ చేయిచూసి) చనిపోయాడు.

పరం: ప్రాణంపోయిందా? అయ్యో సన్యాసి కొంప నిలువునా ముంచావురా. ఇంత అఘాయిత్యానికి పాల్పడుతావనుకోలేదురా నాయనా. తల్లి లేని పిల్లవాడివని ఎంత గారాబంగా పెంచానురా. నన్ను ముసలి వయస్సులో

అన్యాయంచేసి వెళ్ళిపోయావా. (అంటూ ఏడుస్తుంటాడు)

సుశాబ్: వాడి కిష్టంలేనివెళ్ళి వద్దండి అని చెబితే విన్నారా. కస్సుబుస్సుమంటూ లేచారు. వాడికెంత కష్టంతోచి ఆత్మహత్య చేసుకున్నాడో.

పరం: చచ్చినపామును యింకా యెందుకు చంపుతావు నాయనా!

సుశాబ్: లేకపోతే ఏమిటండీ. ప్రతి విషయంలోను మీ పెద్ద తరహా నెద్దుకు రావాలంటే చిన్నవాళ్ళకు ఎంత కష్టం ఉంటుంది. పంకజం, ఆ పిల్లతో వెళ్ళిచేస్తే మీ కొచ్చిన లోటుమిటి?

పరం: కట్నం యెక్కువ వస్తుందని కక్కుర్తిపడ్డాను. కాని మొదటికే మోసంవస్తుందని కనుక్కోలేకపోయానురా తండ్రీ!

సుశాబ్: తరతరాలు తిన్నా తరగని డబ్బుందిగదా! కట్నం కోసం ఆశపడకపోతే, కన్నకొడుకుకోర్కె మన్నిస్తే యింతవరకు వచ్చేదికాదుగా.

రం: ఏదో బెదిరిస్తున్నాడు కాని, వాడు మాత్రం యిలా నిలుపునా ప్రాణం తీసుకుంటాడనుకున్నానా? పంకజం

పైన వాడిప్రేమ అంతలోతుకు పాతుకుపోయిందని
తెలిస్తే ఆ పిల్లనిచ్చే పెళ్ళిచేశావాణ్ణి గదరా!

సన్యాసి: (నిద్రలోంచి లేచినట్లు లేస్తాడు. గుండెలమీద రక్తం
మరకలు కనిపిస్తూ ఉంటాయి) దెబ్బతోటి ఓడించాను.
యముడు తల్లకిందులై య్యేలా వాదించాను. “లా”
పరీక్ష పోతే ఏం మనం వేసిన “లా” పాయింట్లకి గుక్క
తిరగక గింగిరాలై తిపోయాడు. కళ్ళుతేలేస్తే, చచ్చి
పోయాడని భయంకూడా వేసిందిరా!

సౌభా: (కంగారుగా) ఏమిటాయిది? యముడు నీపాయింట్లు
ఒప్పుకోవటం ఏమిటి?

సన్యాసి: సన్యాసిరాజంజే, ఏమనుకున్నావు? చచ్చి సాధించా
నురా! పంకజంతో పెళ్ళి అవుతుందని దీవించాడురా
చివరకి ఆ యమధర్మరాజు.

పరం: చస్తే జరగనివ్వను ఆపెళ్ళి. నామాటకు తిరుగు లేదు.
కరణంగారి కూతురితో జరగవలసిందే నీపెళ్ళి.

సన్యాసి: నాన్నా! చిత్రగుప్తుతోటి గట్టిగా వ్రాసిందాను
నీ పైన తెలిసిందా? ఇంక నామాట వినకపోయావా
ఇక చూసుకో! నిన్ను యమచూతనలు పెట్టందేవిడిచి
పెట్టరు వాళ్లు. ఎందుకు అనవసరంగా బాధలు పడ

తావు? నాకు, పంకజానికి పెళ్ళి చెయ్యి. యముడి దీ వెన
ఫలించినందుకు జాలితలచి నీపాపాలు తగ్గేట్లుచూస్తాడు.
లేదంటావా?

సుబ్బా: ఆయన ఒప్పుకున్నట్లే, మాట తిరిగే అలవాటు లేదు
ఆయనకు. నీవు చచ్చిపోయినప్పుడు తప్పకుండా పంక
జంతో పెళ్ళి చేసేవాడినిరా నాయనా! అంటూ లక్ష
సార్లన్నాడు.

పరం: సరే! అలాగే కానివ్వండి. మీకంతా యిష్టమైతే నా
దేముంది? మరి కరణంగారికి మాటిచ్చాను. అదెట్లా.

(బయట గడియారం ఏడుగంటలు కొడుతుంది.
రాజు తృల్లిపడి “పంకజం” అంటూ లోనికి పరిగెడ
తాడు. పరంధామయ్యగారు తెల్ల పోయిచూస్తుంటాడు)

పరం: వాడెక్కడికి అలా పారిపోతున్నాడు?

సుబ్బా: ఏడుగంట లయిందిగా. పంకజం వాడికోసం పక్కింటి
గుమ్మంలో ఈటైముకు నిలబడుతుంది. వాడి అనందం
మన మెందుకు పాడుచెయ్యాలి చెప్పండి.

పరం: ఓరి వీడి పంకజం పాడుగాను. అదిసరేగాని కరణంగారి
కిచ్చిన మాట తప్పితే నా పరువంతా గంగపాలవు
తుంది. నలుగురూ మొఖం మీద ఉమ్మేస్తారు. పోనీ
మాట నిలబెట్టుకుందామా అంటే మావాడు ఆత్మ
హత్య చేసుకుంటాడు. నేనెల్లా చావను?

పరం: ఏమిటది?

సుబ్బా: అబ్బే! ఏంటేమ.

పరం: ఏం లేదంటే... తప్పకుండా ఏదో వుండన్న మాట.

సుశాబ్: (ఇంకా సిగ్గుగా) నిజంగా ఏంలేదు. నా మాట
నమ్మండి.

పరం: (సుశ్వాసాన్ని చూసి ఏదో తట్టినట్లు) ఆ... తెలిసింది ఆరిపిడుగా... నీవు బ్రహ్మచారివేగా! నా చిక్కు తీరిపోయింది. కొంచెం ఫిరాయింపు. అంతే! వాసేస్తాను కరణంగార్కి (అంటూ సుశ్వాసాన్ని భుజంమీద తడతాడు. సుశ్వాసాన్ని సిగ్గుతో లోనికి పోతాడు. అతనివైపు చూస్తూ వుంటాడు పరంధామయ్య.)

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

32

BC

రచన :

ఆర్. వి. యస్. రామస్వామి B. A. L. I.

డి. 15-6-1933 లో తూర్పుగోదావరి జిల్లా
చిత్రాడ అనే కుగ్రామంలో జన్మించారు. స్కూలు
చదువు అంతా పితాపురం నుహా గాజా హైస్కూల్లో.
బందరు, హైదరాబాదు, కళాశాలలో ఉన్నతవిద్య.
ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయంలో న్యాయపట్టా
పుచ్చుకుని అంధ్రప్రదేశ్ సచివాలయంలో న్యాయ
శాఖలో పనిచేస్తున్నారు.

విద్యార్థి దశమండి నాటిక ప్రదర్శన, రచన
వీరి ప్రత్యేకాభిమానం. 1951 ఉస్మానియా అంతర్
కళాశాలల నాటిక పోటీలలో ఉత్తమ నటుడుగా ఎన్ని
కైనారు.

నా లిఖితాన నాటక రచయితలు శ్రీ ఆచార్య
ఆత్మేయ, శ్రీ కొర్రపాటి గంగాధరరావుగార్లు అవి
వీరు చెప్పుకుంటారు.

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనావట్టిక

పుస్తకం పంఖ్య	TPLA103B106
పుస్తకం పేరు	ఆలోచనా మార్గం.
తారీఖు	25/10/24
ముందు లెక్క	yes
వెనుక లెక్క	yes
మొత్తం పేజీలు	37.
పెద్ద సైజు పేజీలు	NO
భాగం పేజీలు	Ci, BC, 32
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	RUKSANA
పేజీలు విడదీసినది	RUKSANA
స్కాన్ చేసినది	RUKSANA
పరిశీలన చేసినది	NANDINI
పేజీలు పరిశీలించినది	
ఫైలింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చేయబడింది	
పుస్తకం	NO
పరిస్థితి	Good